

WELEERWAARDE EN EERWAARDE BROEDERS,

Gebruik makende van het recht verleend by Art.31 der D.K.O. doet de Kerkeraad der Geref.Kerk te Hollum (Am) een beroep op Uwe Vergadering, daar wy ons ~~verongelykt~~ achten door een besluit der Classis Hallum in hare vergadering van 6 Mei 1936 genomen, welk besluit in afschrift hiernevens gaat.

Wy beklagen ons by Uwe synode zoowel over den inhoud van dit besluit, als over de wyze van behandeling van de appelzaak, die aanleiding tot het nemen van dit besluit is geweest.

Tegen den inhoud hebben wy de volgende bezwaren:

De Classe sprak uit ten 1^e

~~xxx~~ "dat de Kerkeraad van Hollum niet voldoende oog heeft gehad voor de uitzonderingspositie der Geref. badgasten te Nes, en daardoor op enkele punten in haar ~~beleid~~ beleid is tekort geschoten"

In deze uitspraak worden de punten niet genoemd op welke wy in ons beleid tekort geschoten zyn. Wy meenen er recht op te hebben dat deze uitdrukkelijk worden genoemd, en de fout aangewezen, met aanwyzing van den beteren weg, volgens Kerkorde. Gemaakte fouten willen wy gaarne zooveel mogelijk verbeteren of herstellen.

Wat de onder dit punt genoemde "uitzonderingspositie" aangaat, merken wy op dat sedert 1928 ten behoeve van de zomergasten te Nes Kerkdiensten zyn gehouden, uitgaande van de Geref. Kerk te Hoklum, waaronder Nes ressorteert, by welke Diensten steeds een deputatie aanwezig is van den Kerkeraad. Deze Diensten zyn eerst enkele malen gehouden in het kerkgebouw der Doopsgezinden te Nes, daarna in een eigen hulpkerk, en sinds 1934 in het mede voor dat doel gestichte gebouw van de Vereen. tot Stichtingen instandhouding van gebouwen voor Christelyke Belangen op Ameland, gevestigd te Groningen. Van de zyde dier Vereen werd voorgesteld by schryven van 3 Maart 34 dat de verhouding tusschen de Geref. Kerk te Hollum en de Vereen. ~~kan~~ kort saamgevat zou zyn als volgt: "De Vereen. zorgt voor de gelegenheid tot het houden van de kerkdiensten, met de daaraan verbonden kosten, en de Geref. Kerk te Hollum ~~zorgt~~ zorgt voor de diensten zelve, met de daaraan verbonden kosten".

zorgt

De Kerkeraad stemde hiermee in, achtte dit afgesproken, en richtte zich daarnaar van het begin van de ingebruikneming van het gebouw der Vereen af.

In de koninklyk goedgekeurde Statuten der Vereen was vastgelegd, dat de Vereen. haar gebouw voor kerkdiensten gratis (uitsluitend) zou afstaan aan de Geref. Kerk te Hollum Am. (Hier stond tegenover, dat de Vereen de beschikking kreeg over de contributies der badgasten voor de oude hulpkerk, welke by de overdracht een bedrag beliepen van ruim f 400,- s jaars.)

Inzake de interne regeling der Diensten zelf is nimmer eenige overeenkomst met de Vereen aangegaan. Dit behoort o i. vanzelfsprekend tot de taak en de competentie van den Kerkeraad.

Op deze wyze heeft de Kerkeraad jarenlang, en voorzoover ons bekend tot genoegen der gasten, Zondag aan Zondag in het seizoen trouw gezorgd voor de geestelyke verzorging van de zomergasten te Nes, -met wier wenschen en verlangens zooveel mogelijk rekening gehouden werd.

Met hun bijzondere positie is dus wel degelyk rekening gehouden. Van een "uitzonderingspositie" die een andere regeling noodzakelyk maakte, is van de zyde der gasten jarenlang niet gerept, -ook niet door de "Commissie van beheer en advies inzake de hulpkerk" welke commissie ons ~~enige~~ ^{twee} jaren van dienst is geweest, met name tot het winnen van contribuanten.

De Kerkeraad acht het spreken van zulk een "uitzonderingspositie" een suggestie van enkele leidende personen in het Bestuur der Vereen. bovengenoemd, -gepropageerd met het doel een verandering te forceeren in de afspraak inzake de kerkdiensten en het gebruik van het gebouw der Vereen. De Kerkeraad, wel op de hoogte met hetgeen er in zyn ressort omgaat, heeft het onlangs opgekomen spreken van een "uitzonderingspositie" wel terdege in het oog gevat, en is van meening dat ons in dezen geen verwyf mag treffen van de classe, die ter zake minder goed op de hoogte is dan de Kerkeraad.

Wat betreft de uitspraak vervat onder ten 2^e, luidende:

"er by den Kerkeraad van Hollum op aan te dringen zich
 "alsnog met de Vereen in verbinding te stellen om met
 "haar inzake de kerkdiensten een regeling te treffen
 "in den geest van het concepf ontwerp van deputaten."

Wy merken hiertegen op, dat met de Vereen een regeling is getroffen als voren genoemd (n.l. dat de Vereen zorgt voor het gebouw en de daaraan verbonden kosten, en de kerk van Hollum zorgt voor de Diensten en de daaraan verbonden kosten), en dat de Kerkeraad deze regeling duidelyk, zuiver en voldoende acht, en van de Vereen mag verwachten dat zy zich aan deze regeling houdt, die door haar zelf is voorgesteld.

De Kerkeraad acht zich verongelykt, doordat de classe, geenszins op verzoek van den Kerkeraad, er zich toe leent een ongevraagd advies te geven, en zich o.i. wederrechtelyk mengt in de zaken van den Kerkeraad. Wy gronden ons bezwaar in dezen op Art 30 van de Kerkorde: "In de meerdere vergaderingen zal men niet handelen dan t gene in mindere niet heeft afgehandeld kunnen worden.

O.i. had de classe zich slechts mogen uitspreken over het al of niet gegrond zyn van bezwaren tegen een bepaald kerkeraadbesluit, ter classicale tafel gebracht by wyze van appel. Achttende classe deze bezwaren gegrond, dan had zy den kerkeraad moeten aanwyzen de gronden waarop de classe het betrokken kerkeraadbesluit afkeurde.

Tot het geven van een bepaald advies mocht de classe o.i. niet overgaan, dan nadat de kerkeraad zulk een advies had gevraagd.

Wat voorts de door de classe geadviseerde regeling betreft: ²⁰³

Artl luidt: "De Kerkeraad der Geref. Kerk te Hollum draagt zorg, dat "gedurende het badseizoen te Nes elken Zondag des voor- "middags en des namiddags de Dienst des Woords wordt "gehouden".

Dit advies is geheel overbodig, aangezien de Kerkeraad sinds 1928 te Nes Dienst des woords gehouden heeft, en niet voornemens is daarmee op te houden. Het heeft o. i. geen zin, dienaangaande een regeling te treffen met een te Groningen gevestigde Vereen. De kerkeraad houdt Diensten ten behoeve van al de zomergasten, en niet ten behoeve van een Vereen. van pl. m. 20 leden. Het al of niet bestaan van deze Vereen. doet aan het houden der Diensten niets af of toe, en heeft daartoe nimmer iets af of toe gedaan. Wel kan de Kerkeraad zich verbinden tot het houden der Diensten op een bepaalde plaats, n. l. in het gebouw der Vereen. Hiertoe acht de Kerkeraad zich verbonden ~~x~~, zoolang genoemde Vereen zich aan de gemaakte afspraken houdt, en gerechtigd, ook wanneer de Vereen. die afspraak ter zyde stelt.

De Kerkeraad meent er recht op te hebben ook in deze van de classe te vragen, welke grond er voor zulk een idee van samenwerken met een Vereen is, in de kerkenordering waaronder wy ~~xxxx~~samenleven.

Ad Art 2 luidende als volgt:

"De Vereen. tot Stichting enz. staat haar kerkzaal af en richt "ze in voor het in Art 1 genoemde doel, zonder finantieele "lasten voor de Geref. Kerk te Hollum".

Ook deze zaak is sinds 1934 geregeld en de regeling in praktyk gebracht. De Vereen. heeft o. i. niet het recht, de gemaakte afspraak te verbreken, -en de classe niet om een regeling te adviseeren, alsof er geen bestond, of de bestaande terzyde moest worden gesteld.

Ad Art 3 en 4, luidende:

"De Kerkeraad geeft aan het Bestuur der Vereen. het recht om "namens hem predikanten van Geref. Kerken uit te noodigen voor "den Dienst des Woords te Nes. Vergoeding van reiskosten en een "eventueel honorarium aan den predikant, die te Nes het Woord "bedient, is voor rekening der Vereen.

"Tydens elke godsdienstoefening te Nes wordt een collecte "gehouden voor de Geref. Kerk te Hollum en twee ten bate van "de Vereen."

De Kerkeraad acht de hier voorgestelde regeling kerkrechtelyk geheel ongefundeerd en onjuist, en vraagt ook hier naar aanwyzing van gronden in de Kerkorde. De kerkeraad acht het in het geheel niet gewenscht de geldende goede regeling door een veel minder goede te vervangen.

Het zou zeer onbillyk zyn t. o. de andere zomergasten, van wie er vele niet met het streven der Vereen. sympathiseeren, wanneer de Kerkeraad ingrypende rechten ging verleen en aan een bepaalde groep. Al onze gasten moeten gelyk recht behouden, op het verzoeken van predikanten desgewenscht invloed te oefenen. De beslissing in dezen mag de Kerkeraad o. i. niet uit handen geven. Het is de blykbare bedoeling van het Bestuur dezer te Groningen gevestigde Vereen., zooveel mogelyk invloed te oefenen op den gang der kerkelyke zaken te Nes.

Aangezien genoemd Bestuur wel voelt, dat het kerrechtelyk niet mag optreden gelyk het wenscht, zoekt het sanctie voor zyn handelingen van den Kerkeraad te verkrygen. De Kerkeraad draagt dan de verantwoordelykheid, maar het Bestuur beslist over den gang van zaken.

De Kerkeraad mag toezien, het Bestuur handelt. Op deze manier dient de opdracht van den kerkeraad slechts om den schyn te redden, waartoe de kerkeraad zich niet leenen mag.

De bedoeling der voorgestelde regeling is ook niet duidelyk. Wil men a een soort tydelyke kerkeraad, bestaande uit het bestuur, of aan te wyzen door het bestuur uit zyn midden, en gecontinueerd door het bestuur?

of:
b een commissie benoemd door en verantwoordelyk aan den Kerkeraad te Hollum?

Is a bedoeld, dan acht de Kerkeraad zich incompetent zulk een uitgebreide bevoegdheid te verleenen. Indien toelaatbaar wordt geacht dat er te Nes een soort tydelyke Kerkeraad optreedt, dan zal de instelling daarvan o. i. éénmaal moeten geschieden, in den weg van Art 38 der kerkorde, mutatis mutandis. Een deputatie van den kerkeraad van Hollum zou dan voortaan overbodig zyn. Er bestond dan te Nes gedurende 2 maanden per jaar een zelfstandige kerkkformatie, die zich ook kon doen vertegenwoordigen op de classicale vergadering in de maand Augustus. Dit zoude inhouden een tydelyke beperking van het ressort der Kerk van Hollum, waarin die Kerk niet kan toestemmen. Het komt ons voor dat zulk een regeling zeer verwarrend zou zyn, en op tal van praktische bezwaren stuiten. Ook zou zulk een tydelyke kerkeraad niet zichzelf moeten opwerpen en continueeren, maar op ordelyke wyze moeten worden gekozen. De Kerkeraad acht het een aanmatiging, wanneer het Bestuur van een kleine, te Groningen gevestigde Vereen. zich vertegenwoordiging van de badgasten noemt, gezien het feit dat een aantal gasten, die ook te Nes eigen zomertuizen hebben, met het dryven van het Bestuur in het geheel niet sympathiseeren.

Geval b (een kerkeraadscmissie)

De Kerkeraad acht het onjuist, dat ~~haxhem~~ een commissie, bestaande uit een bepaalde groep, wordt opgedrongen. Ook wordt by de voorgestelde regeling een commissie zulk een vryheid gegeven, dat belangryke beslissingen geheel uit handen van den Kerkeraad worden genomen.

Wat de finantiën aangaat ryst de vraag: door wie en namens wie wordt er gecollecteerd? Waar, wanneer en aan wie wordt verantwoording gedaan? Hoe kan er controle worden geoefend? Welke waarborg is er dat de gelden niet ten deele worden besteed voor particuliere belangen?

Ten slotte merken wy nog op, dat een regeling, die zakelyk hetzelfde inhoudt reeds in Aug 35 aan den Kerkeraad is voorgesteld.

Na breede besprekingen besloot de kerkeraad toen het volgende te antwoorden:

"De Kerkeraad wenscht zich te houden aan den historischen toestand:
"U stelt het gebouw ons disponibel, en wy zorgen voor den Dienst van des Woords. Wilt U particulier ons melden, welke predikanten te Nes zouden willen optreden, daarvan zal goede nota worden genomen, terwyl indien het noodig is gedurende elken Dienst U in de gelegenheid zal worden gesteld een collecte te houden".

Formeel is men van dit besluit niet in appél gegaan by de classe; en gronden voor de onjuistheid ervan zyn niet bygebracht.

Ad ten 3e luidende als volgt:

"Daar van weerszyden in den loop der jaren fouten zyn gemaakt
 "beide partyen op te wekken te vergeten hetgeen achter is om voor-
 "taan in goede harmonie samen te werken tot Gods eer en het gees-
 "telyk welzyn van de Geref.Kerk te Hollum en de Gereformeerden die
 "des zomers te Nes vertoeven.

De Kerkeraad accepteert deze vermaning niet. Welke fouten gemaakt zyn wordt niet aangewezen. Het gaat in dezen niet om oñeenigheid van persoonlyken aard, maar het gaat den Kerkeraad om goede regeling der kerkelyke zaken in zyn ressort, en trouwe handhaving van gemaakte afspraken en nakoming van gedane beloften.

De kerkeraad wyst er nog op dat een vorige vorm van wederzyds contact tusschen den kerkeraad en het Bestuur der Vereen. door het Bestuur op zeer ruwe wyze is verbroken, dat de Vereen haar Statuten eenvoudig gewyzigd heeft, en de belofte aan de Geref.kerk te Hollum uitgelaten, zonder den kerkeraad daerin te kennen; geweigerd heeft den kerkeraad een exemplaar van de statuten te doen toekomen; van de gemaakte overeenkomste inzake het gebruik van het gebouw wil afwyken, en zichzelve de bevoegdheid heeft toegekend te zorgen voor wat zy "bevordering van Geref.geestelyk leven" noemt. Ondanks dit alles durft het Bestuur zich nog beklagen, dat de kerkeraad niet samenwerken wil. Het stelt eenzydig een "basis van samenwerking" vast met terzydeschuiving van de getroffen overeenkomst.

Het is geenszins de bedoeling van den kerkeraad de zomergasten te Nes in eenig recht te bekorten, of op onbillyke wyze over hen te heerschen. Integendeel, de kerkeraad wenscht aller rechten te beschermen en te handhaven. Wy wenschen dat alles eerlyk en met orde toega, en dat niet een bepaalde groep zich, met medewerking van den kerkeraad, heerschappy over de andere gasten, en over den Kerkeraad in zyn eigen ressort aanmatigt. Meermalen heeft de kerkeraad aan de Bestuursleden der Vereen gemeld, dat wy er geen bezwaar tegen hebben dat zy op het vragen der predikanten invloed oefenen. De kerkeraad komt er slechts tegen op, dat een lyst van predikanten door het Bestuur der Vereen als zoodanig zou worden vastgesteld, en dat de Kerkeraad aan zulk een vereenigingsbesluit zou zyn gebonden, i.e.w. dat het Bestuur der Vereen, voorzoover Nes aangaat, zou gaan doen wat des kerkerads is. Hoeveel waardeering de kerkeraad ook heeft voor genoemd Bestuur in zyn yver voor het stichten van een gebouw, -toch meenen wy dat het Bestuur daaraan geen rechtsgrond kan ontleenen voor het verrichten van kerkelyke handelingen.

Wat de wyze van behandeling ter classicale vergadering aangaat, van de ingekomen stukken die tot het nemen van het onderhavige classisbesluit aanleiding gaven, acht de kerkeraad zich eveneens verongelykt en het groote beginsel geschonden, dat alle dingen eerlyk en met orde moeten geschieden.

Ter tafel kwam zeker verzoekschrift, behelzende vele scheeve~~en~~ en onware voorstellingen, en behelzende een regeling~~zakelyk~~ overeenkomende met die welke door de classe werd geadviseerd (en die dus door den Kerkeraad reeds ten vorigen jare als ongewenscht was afgewezen). Het verzoekschrift was onderteekend door een aantal personen, die hiertoe vanwege het Bestuur der Vereen. waren bezocht.

Een aanvankelyk onderzoek onzerzyds (dat zich totnut toe hoofdzakelyk tot Leeuwarden beperkte) bracht reeds aan het licht dat althans één handteekening tegen den wil van den betrokkene was opgegeven, dat eenige geregelde gasten die op de hoogte waren niet hebben willen teekenen, dat sommige onderteekenaars familieleden van bestuursleden waren, dat weer anderen in goed vertrouwen hun hand hadden geplaatst, zonder gelezen te hebben wat zy hadden onderteekend. Een van deze deelde na lezing mede dat hy zyn handteekening terugnam. Van

Van byna alle onderteekenaars geldt, dat zy zich nimmer met een ~~klacht~~ klacht of verzoek tot den Kerkeraad hebben gericht, zoodat hun schryven o.i. door de classe niet ontvankelyk had moeten worden verklaard, met verwijzing naar den Kerkeraad.

Het andere ingekomen stuk behelsde inderdaad een appél tegen een clause van een kerkeraadbesluit van 5 Dec. 1935.

Als grond van bezwaar wordt genoemd... de clause zelf!

De gewraakte clause bevatte een mededeeling van den kerkeraad aan de Vereen. van den volgenden inhoud:

"Voorts deelt de kerkeraad U mede, dat hy Uwe Vereen niet bevoegd acht over kerkelyke zaken te handelen, daar Uwe Vereen er een is tot stichting en instandhouding van gebouwen."

(Het geheele schryven was een antwoord op bericht van het Bestuur dat de Statuten door de Vereen. waren gewyzigd, de Geref. Kerk van Hollum uitgelaten, en als doel van de Vereen bygevoegd: het houden van stichtelyke samenkomsten tot bevordering van het Geref. geestelyk leven")

De classe heeft zelfs niet gesproken over de vraag of er tegen de clause van het kerkeraadbesluit gegronde bezwaren waren ingebracht. Ter classicale vergadering is alleen behandeld het rapport van de commissie (die haar gedragslyn reeds had vastgesteld voordat zy by den kerkeraad had geïnformeerd). De stukken zelve, die ingekomen waren zyn door den praeses niet in bespreking gegeven. Door de afgevaardigden van Hollum is een formeel correcte behandeling uitdrukkellyk verzocht, - doch tevergeefs. Het rapport der commissie waarin de kerkeraad een bestraffing ontving, en dat in den geest van het Bestuur der Vereen was, werd voorgelezen en behandeld in het byzyn van een aantal bestuursleden, die ter vergadering waren, en het woord verkregen by de bespreking van het rapport der commissie.

Commissie en classicale vergadering sloten zich feitelyk aan by de agitatie, die het Bestuur tegen den Kerkeraad voert, en de classe heeft daardoor de moeilykheden, die de Kerkeraad ondervindt om in ~~haar~~ zyn ressort naar beste weten en geweten alles ~~met~~ eerlyk en met orde te doen geschieden, veel grooter gemaakt.

203

Tegen een dergelyke wyze van behandelen van zaken op een kerke-lyke vergadering protesteeren wy ten sterkste, en wy beklagen ons by Uwe synode wegens grove verongelyking. De Kerkeraad verzoekt Uwe synode over deze wyze van behandeling van ingekomen stukken door de classis Hallum haar afkeuring te willen uitspreken.

Wy hopen, dat Uwe synode den kerkeraad krachtig zal handhaven in zyn positie, die door het besluit en de behandelingswyze der classe in de oogen onzer opposanten ten zeerste is geschokt.

Zeer zoude het ons vrheugen wanneer Uwe synode nog vóór het komen- de seizoen den Kerkeraad kon rehabiliteeren tegenover Classe en Vereeniging.

Ingeval Uwe Vergadering van oordeel mocht zydat zy over het materieele dezer zaak niet moet oordeelen, en daarop niet kan in- gaan, -verzoekt de Kerkeraad U aan de Classis Hallum te willen op- leggen, zich niet in stryd met de kerkorde met de zaken der kerk van Hollum in te laten, -den kerkeraad tegenover het Bestuur der Vereen in zyn eer te herstellen, en de oorspronkelyke appélzaak opnieuw, en dan correct te behandelen, -opdat op deze wyze de zaak tot de juiste proportiën worde teruggebracht.

Wy meenen totnutoe naar vermogen de kerkelyke verzorging van de Gereformeerden te Nes te hebben behartigd, en achten ons van God ge- roepen dit ook in de toekomst te doen. Wy hebben ons verheugd over de goedkeuring van onze werkwyze, die wy meenden uitgedrukt te vinden in de acta der vorige particuliere synode van Friesland N.G.

Het smart ons zeer dat al onze moeite en arbeid door een groep gasten dreigt te worden verydeld, dat tweedracht wordt gezaaid, en daardoor de naam des Heeren die over ons is genoemd wordt gesmaad, en verstorning in plaats van stichting bevorderd.

Wy bidden Uwe vergadering toe de leiding van den Heiligen Geest, en verzoeken by de behandeling van deze zaak tegenwoordig te mogen zyn, en desgevraagd nadere toelichting te mogen geven.

Namens den Raad der Geref. Kerk

te Hollum Am

De. Dijk praes.
A. H. Hamer Scriba

18 Mei 1936

Den Weled. Heer A van Vliet Pzn

De Wétstraat 8

Leeuwarden.